

د متنوع (بېلا بېلو) باغونو د جوړولو لارښود

د متنوع (بېلا بېلو) باغونو د جوړولو لارښوونې

متنوع باغونه

۱. لوری ونی لکه: چهارمغز او بادام

۲. تیتي ونی لکه پسته او شفتالو

۳. بوتانيکي ونی لکه انار

۴. غلغلي نباتات لکه پلپلی کورخی، می، ادس او رشقه

۷. لور ختونکي نباتات پر تاکونو او ونو

۶. د خاوري سطح باندې پوښوونکي لکه لمر پرست او غنم

۵. ريښي لرونکي نباتات، لکه گاږی، هوگه او پیاز

متنوع باغونه یوه طریقه ده چې مختلف کلني او دایمي نباتات پکې په یو ځای کرل کیږي ترڅو د کال په اوږدو کې مختلف فصلونه تولید کړي. دا طریقه نباتاتو سره مرسته کوي چې وده وکړي، خاوره وساتي، او د هماغه ځمکې، اوبو او کار سره زیات خواړه، خوراک او سون توکی تولید کړي.

د متنوع باغ جوړولو ګامونه

د خاورې مناسب ځای، اوبو ته لاسرسی، او بازار ته نږدېوالی انتخاب کړئ.

د باغ پلان جوړونه:

- چیرته باید هماغه کچه نخود راوباسو؟
- د اوبو لګولو سیستم باید چیرته وي؟
- ایا د اوبو یوه کوچنۍ ذخیرې ته اړتیا ده؟
- لارې چارې وپېژنئ.

د ځای لپاره د مناسب بوټي انتخابول: په دې برخه کې لاندې شیان په پام کې ونیسئ:

د یوې کورنۍ اړتیاوې د خوړواو سونګ موادو لپاره څه دي؟

- کوم نباتات د باران یا د اوبو له لارې وده کوي؟
- کوم بوټي د موجوده اوبو کیفیت ته عیار شوي دي؟
- کوم بوټي د ځای تودوخه زغمي؟
- کوم بوټي یو ځای وده کولی شي؟ آیا لوبیا کولی شي د مېوو ونو یا کمپلینونو ترڅنګ وده وکړي؟
- د مېوې ونې د نورو بوټو لپاره د سیوري برابرولو لپاره وکاروئ، سهار یا ماسپښین.
- هغه نباتات چې د خاورې ستونزو ته حساس وي، په یوه ځای کې وکړئ.

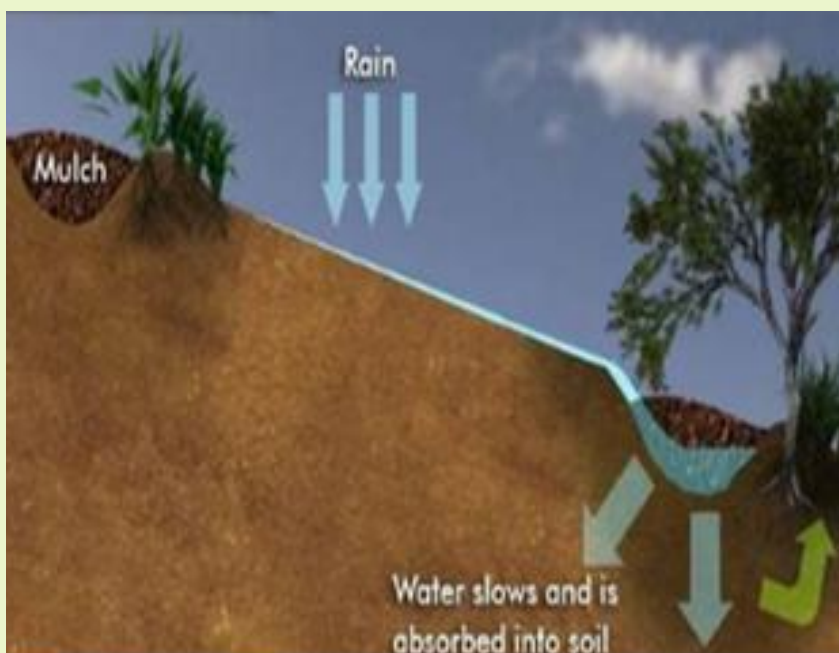
د ځمکې چمتو کول او چاپیریال ته دوستانه پاملرنه لکه اوبه ورکول، سره ورکول، پرې کول، ملچ کول، او د آفتونو مدیریت ترسره کول.

د اوبو ساتلو لپاره ځمکه چمتو کول

د باران او واورې اوبه وړیا او د لوړ کیفیت وړ دی. که مناسب پلان جوړ شی، دا اوبه کوچنیو زیرمو ته لېږدول کېدای شي یا د هغې جریان ورو کړي، ترڅو جذب شي، په خاوره کې ذخیره شي او د بوټو د رینسو لپاره چمتو شي. د دې اوبو ذخیره کول لاندې ګټې لري:

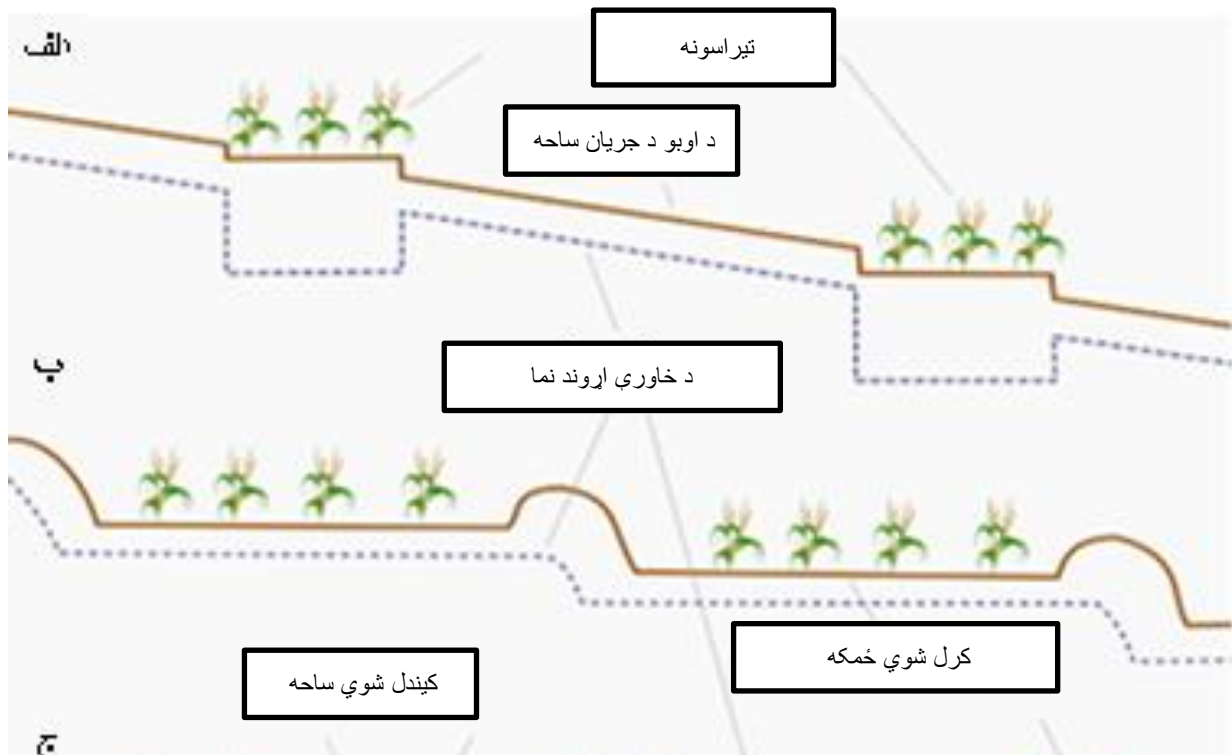
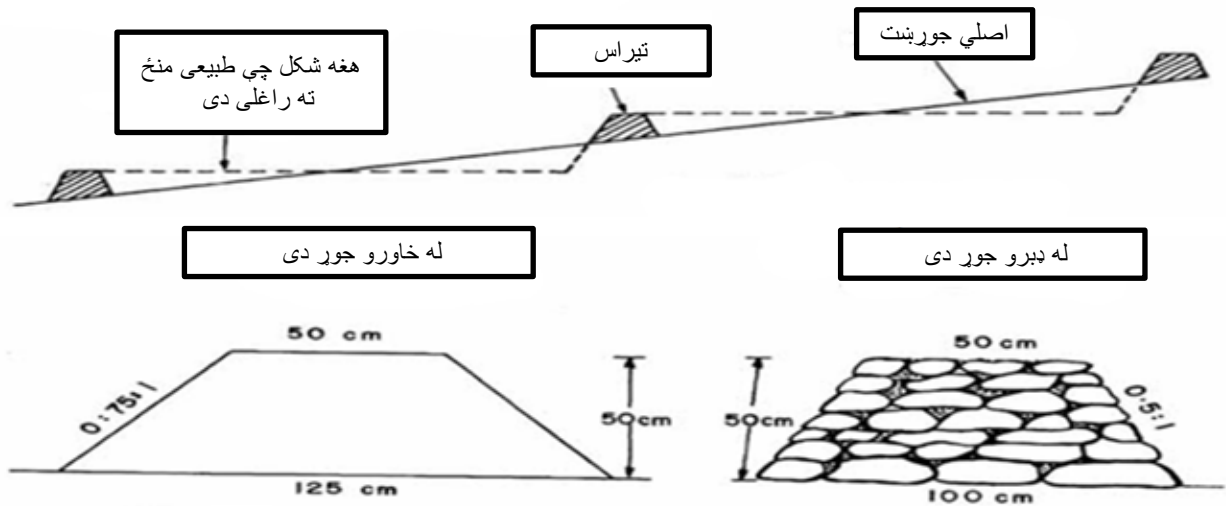
- د سیلابونو کمول، د سطحې اوبه کمول، او د خاورې د مغذي موادو د ضایع کېدو مخه نیسي.
- په خاوره کې اوبه ذخیره کول، ترڅو ژور رینسې لرونکي بوټي لکه ونې او بوټي پرته له اوبو ورکولو وده وکړي.

دغه کار د هم کچې سټکونو یا پلونو جوړولو له لارې ترسره کېږي. چې ۲۰ سانتي متره ژور او ۱۰۰ سانتي متره پلنوالی ولري او د باغ د ځمکې د سطحې کرښو سره موازي کنډل شوی وي. د دغو سټکونو ترمنځ واټن عموماً د ۵ مترو (د تندې زیبونو لپاره) او ۲۰ مترو (د نږدې هموارو لمنو لپاره) ترمنځ وي. دا ډنډونه له خاورو یا حتی د ډبرو له قطارونو جوړېدای شي. په وچو سیمو کې، بوټي کولای شي په دې غرونو یا حتی د چکورۍ په منځ کې وکرل شي.

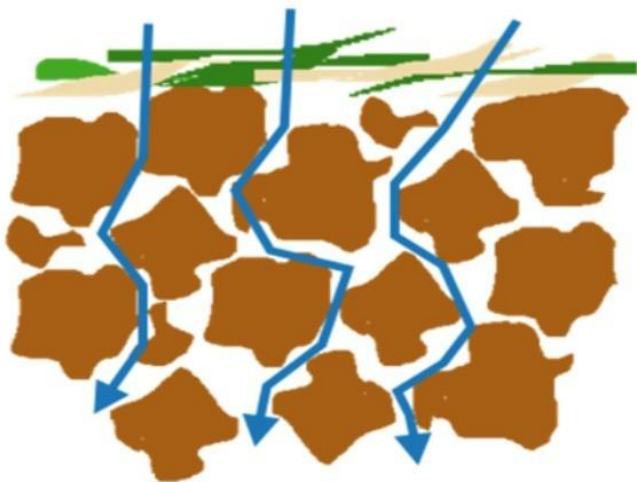
د تیرس برابرولو کرنې

تراسون هوار پټې دي چې عمودی فاصله کې په غرونو کې جوړېږي او د تکیه کوونکو دیوالونو له لارې ساتل کېږي. د تراسونو هدف دا دی چې د اوبو جریان سرعت او مقدار کم کړي ترڅو د خاورې خرابیدنه کمه شي. کله چې دغه دیوالونه جوړ شي، د هغوی د خاورې منځنۍ سطحې د خاورې په سر همغږي کېږي او په هوارو تراسونو بدلېږي.

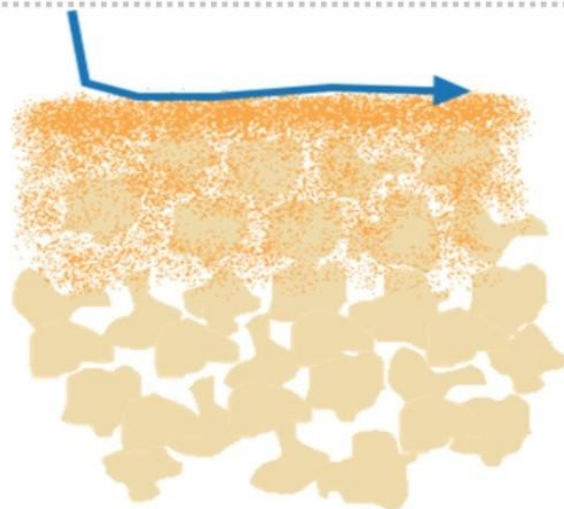
د خاورې پوښښ

د خاورې سطحه د ژونديو بوټو يا ملچ (لکه کمپل) سره پوښل يوه ساده لاره ده چې د باران او واورې جذب زيات کړي او د خاورې روغتيا وساتي.

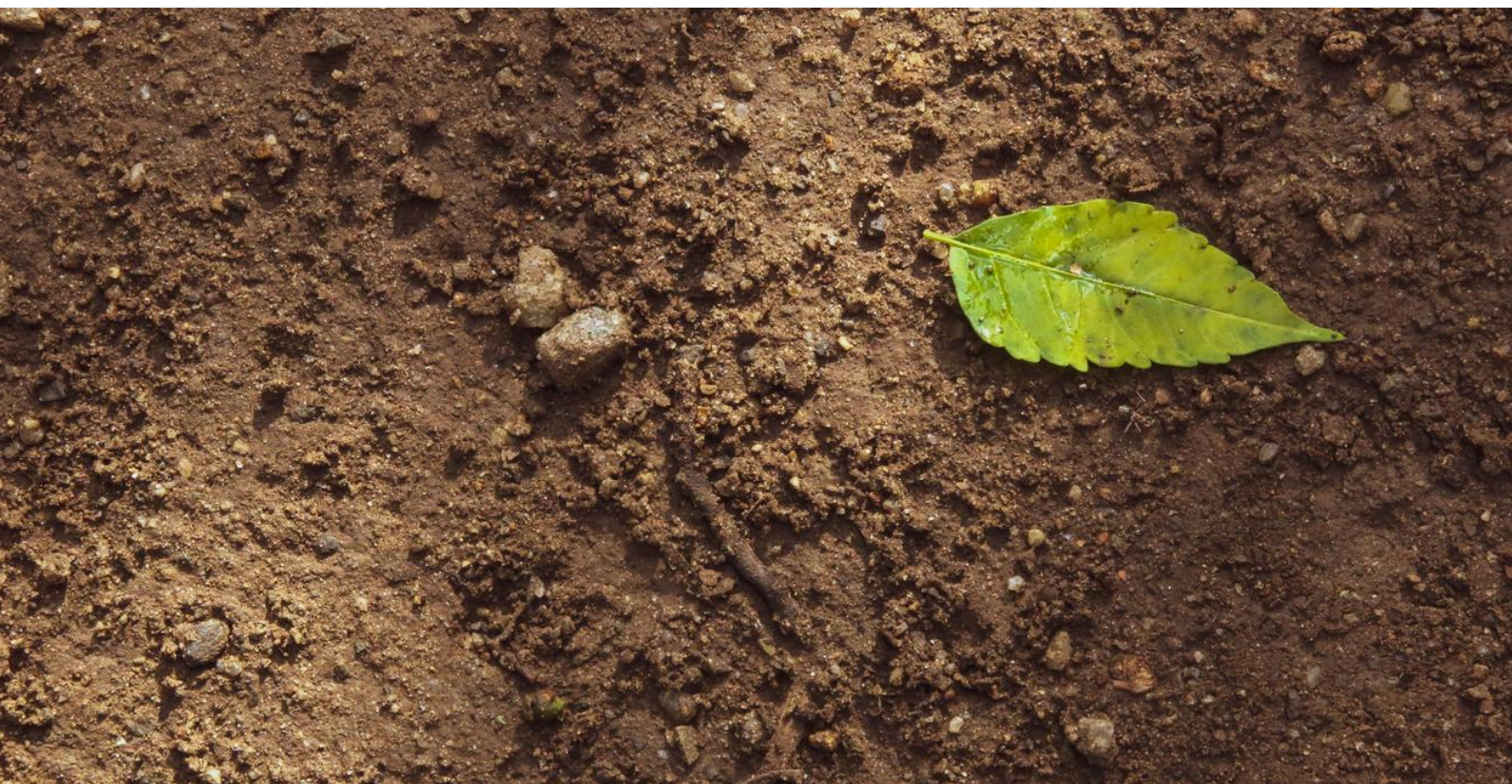
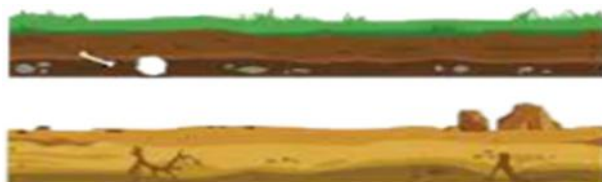
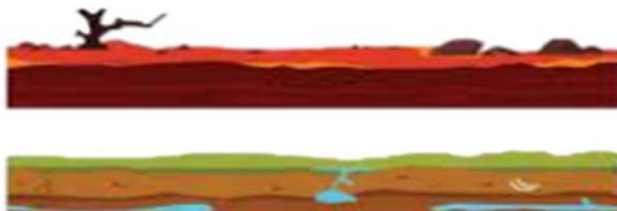
سالنه خاوره

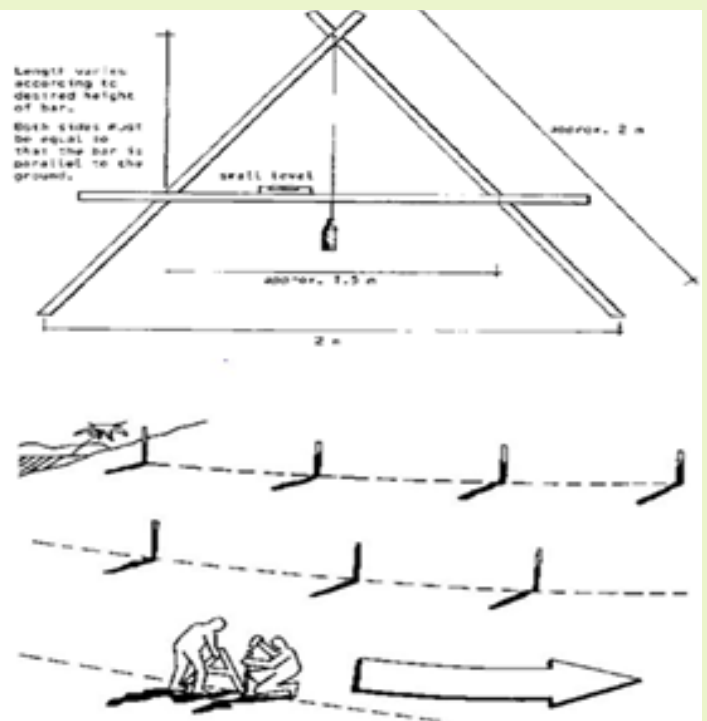
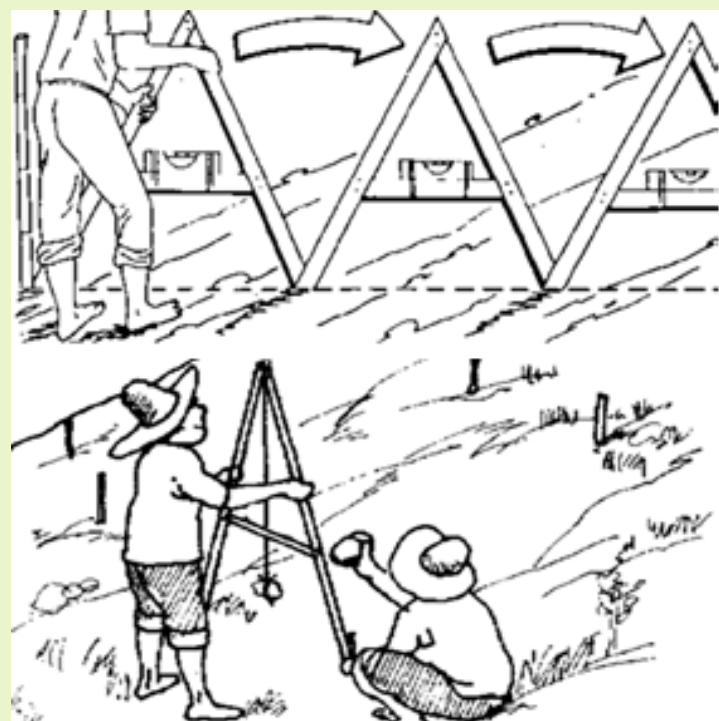
- سم جوړښت
- د اوبو نفوذ چې خاور ساته
- اوبه د خاورې له سطحې څخه ژر بهیږي.
- د اوبو د تېزوالي کمېدل
- ښه رنگ
- د عضوي موادو سرته را تلل
- د خاورې سطح د مړو نباتاتو په واسطه پوښل شوي دي

تخریب شوي خاوره

- کمزوری جوړښت
- د اوبو نفوذ نه کول، د خاورې سورې بندېږي
- اوبه د خاورې له سطحې څخه ژر بهیږي.
- روښانه رنگ
- کم عضوي مواد
- د خاورې سطحه د خاورې د پوښښ پواسطه پوښل شوې ده

د A چوکاټونو کارول

کانتور هغه کرښه ده چې د سمندر له سطحې پورته د هماغې لوړوالی نقطې سره نښلوي، چې موږ سره د ځمکې د کبرې او د اوبو د حرکت لاره معلومولو کې مرسته کوي. (اوبه تل د شیب له لارې ښکته او د کانتور له پلنوالي څخه بهیږي). ځکه چې د ځمکې د شیب دقیق کشف د سترگو پواسطه ستونزمن دی، نو یو وسیله چې A-frame نومېږي کارول کیږي. دا وسیله موږ ته اجازه راکوي چې د کانتور کرښې په دقیقه توګه وټاکو او په همدې اساس ځمکه چمتو کړو ترڅو د خرابیدو مخه ونیسو او د اوبو ښه مدیریت وکړو.

د اوبو لګولو لپاره د مالګینو اوبو مدیریت

هغه اوبه چې مالګینې یا ترېخ خوند لري، د ټولو نباتاتو د ودې لپاره مناسبې نه دي. لاندې جدولونه ښیي چې کوم نباتات کولی شي په مالګینو یا لږو مالګینو اوبو کې وده وکړي.

که تاسو د اوبو د مالګې ارزونې وسیله نه لرئ، نو هغه نباتات وګورئ چې په خپله سیمه کې ښه وده کوي. دا به تا ته وښیي چې د اوبو مالګینې څومره ده.

دېرې مالگينې اوبه هغه بوټي چې دغه اوبو ته مقاومت ولري

نور محصولات

وڼې او ميوې

د بوټو محصولات

وربشې

مالوچ

ارزن

غنم

روسي زيتون

انار

د کښت وړ
نډی

په هغه خاوره کې چې د مالګې (EC) یې
نه ۵۰۰ ms/m څخه کمه وي
محصولات د کرنې وړ ندي.

مالگينې اوبه، هغه بوټي چې نسبتاً مالگې ته دغم لري

د بوټو محصولات

وڼې او میوې

وڼې او میوې

شین کدو

انځر

لمر گلی

تور بنجنان

انار

وریشې

بند گولپې

زیتون

غنم

پیاز

هندوانه

سپینه لوبیا

هوکه

مالوچ

په هغو خاورو کې چې مالګه
پس د ۲۵۰ څخه تر ۵۰۰ پورې (mS/m)
وي، دا حاصلات ټول کېدای شي.

منڃينی مالگینی اوبه؛ هغه ٻوٽي چي نسبتا مالگي ته حساس دي

د ٻوټو محصولات

وټي او ميوې

نور محصولات

سره بنجان

انگور

خربوزه

بادرنگ

پسته

رشقه

گڻي

شفتالو

می

بند گولبي

بادام

چهار مغز

سوټکه

منه **

مالټه

ٻالک

ناک

هندوانه

تور بادنجان

آلوجه **

الوجه

کدو

په هغه خاوره کي چي د مالگي (EC) يي د 80 څخه تر 250 پوري (mS/m) وي، دا محصولات کړل کيدی شي.

کمه مالگینې اوبه او هغه بوټي چې دغو اوبو ته حساس وي

نور محصولات

ونی او میوې

د بوټو محصولات

ککړه

لک

فاصلیه

می

مڼه

کاکړه

نوره لوبیا

مڼه

شلغم/تیر

وړې الوچ

په هغه څاړه کس چې د مټلې (EC) یې
د 0 څخه تر 80 (ms/m) پورې
وی، دا حاصلات کرل کېدای شي.

د مالگينو اوبو نښې او اغېزې پر نباتاتو

- ورو وده کوي
- شنې يا ژېړې پانې (خوانې پانې)
- د زړو پانو په څنډو کې سوځي
- وچېږي، حتی که کافي اوبه هم وي

د مالگينو اوبو اغېزې کمولو لارښوونې

- شکلنې خاورې مالگينې اوبه د خټو خاورو په پرتله ښې زغملې شي.
- د وده کولو اود لومړنۍ ودې په مرحله کې د اوبو غوره کيفيت وکاروئ.
- ژوره، غير پرله پسې اوبه د ريښو مالگي لرې کوي.
- د کلورايډ لرونکي سرې څخه ډډه وکړئ.
- د څاڅکي اوبه ورکول تبخير او د مالگي راتوليدل کموي.
- د ځمکې لاندې اوبه څو ورځې په سطحې زيرمه کې وساته، بيا يې وکاروه.

طبيعي سرې

کمپوسټ: کمپوسټ د طبيعي موادو د تجزيې له لارې ترلاسه کېږي او د خاورې د پياوړتيا او سرې ورکولو لپاره ډېر گټور دی. د چمتو کولو لپاره، مواد په کوچنيو ټوټو (له ۵ سانتي مترو کم) پرې کړي او په يوه ټوټه يا کنډه کې يې په څو پوړونو، يو نسواري موادو او دوه پوړونو شنه موادو کې واچوئ. بيا يې په اوبو لمده کړئ، دومره فشار ورکړئ چې يوازې يو څاڅکي اوبه ترې راووځي. د ډال اندازه بايد لږ تر لږه يو مربع متره وي. کمپوسټ به په له ۳ تر ۶ مياشتو کې چمتو شي، خو که هرې درې ورځې وروسته بيرته راستانه شي، دا وخت به شاوخوا يوه مياشت ته راکم شي.

هغه مواد چې کامپوسټ ترې جوړېږي

د شنه رنگ مواد تقريبا ۱/۴ وي
کمپوسټ

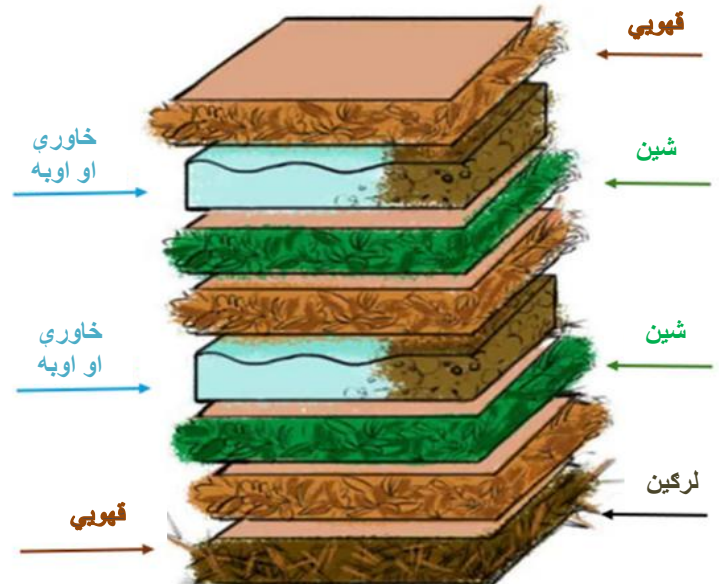
- تازه راټول شوی شنه وابنه (ترجیحاً پرته له پخې تخم)
- وابنه او د بوټو پاتې شوني
- د پخلنځي څخه د سبزیجاتو کثافات
- د حیواناتو فضله مواد
- د حیواناتو داخلي برخې - د وژنې وروسته زخمونه
- ادرار (دا یو قوی ماده ده، نو یوازې لږ مقدار ته اړتیا ده)
- که ډېر مقدار شنه مواد ور اضافه شي، کمپوسټ به بد بوی ولري

د قهوه‌ای رنگ مواد تقريبا ۳/۴ وي
کمپوسټ

- د مني پانې
- وچ وابنه
- اړه يا د اړې پوډر.
- وابنه
- کاغذ
- که ډېر نسواري مواد اضافه شي، د کمپوسټ کولو پروسه به ورو شي.

توده کامپوست

د دې لپاره چې کمپوسټ ژر تجزیه شي، یو لرگی د سوری په منځ کې ډوب کړئ او له ۳ ورځو وروسته وگورئ؛ که لرگی گرم وي او خور بوی کوی، دا نښی چې مواد ښه تجزیه کیږي.

ستونزې او حل لارې

نښې	ستونزه	حل لاره
کمپوسټ بد بوی کوی.	هوا بسنه نه کوی.	دا وپړوه.
کمپوسټ په منځ کې لوند او گرم دی، خو په نورو ځایونو کې نه.	سوری ډېر کوچنی دی.	نور مواد راټول کړه او له زړو موادو سره یې ګډ کړه او بله جوړ کړه.
توده لمده ده او خوره بوی لری، خو گرمیږي نه.	د نایتروجن کمښت	د نایتروجن سرچینه لکه تازه سره، وینه، یا پرې شوی چمنونه سره ګډ کړئ.

کمپوسټ هغه وخت چمتو وي کله چې بشپړ تجزیه شي او نسواری رنگ ولري. د کارونې لپاره، دا په نالی کې (لکه کچالو یا غنم) یا د مېوې ونو د ریښو په سیمه کې وکړئ.

د حیواناتو سرې بالکل خرابې شوې دی.

د حیواناتو سرې د نباتاتو د ودې لپاره د مغذی موادو مهمه سرچینه ده او باید د تطبیق مخکې له 3 څخه تر 6 میاشتو پورې ذخیره شی، تر څو چې بشپړې خرابې شی. د دې عادی مصرف شاوخوا له ۱ تر ۲ متریک ټنه په هر جریب کې دی.

شنې سرې

بوټی لکه وابنه یا لوبیا په خاوره کې کرل کېږي ترڅو حاصلخیزی زیاته کړي او اوبه وساتي، او د کرلو مخکې ټول بوټي خاورو ته داخلېږي کېږي ترڅو عضوی مواد خاورو ته اضافه کړي.

د چرگ سره

د چرگ سره په نایتروجن، فاسفورس، او پوتاشیم کې بډایه ده او ډېره اغېزمنه دی، خو باید رقیق شی تر څو بوټي د سوځېدو مخه ونیسي.

مایع سرې څنگه چمتو کړو:

د چرگ سره یوه برخه د اوبو سره په یوه کاسه کې ګډه کړئ، سر یې بند کړئ، او پرېږدئ چې له ۲ تر ۳ اونیو پورې تخمیر شي. بیا مخلوط د یوې ټوټې سره صاف کړئ ترڅو مایع جلا شي. دا مایع د اوبو سره د ۱ په ۴ نسبت کې رقیق کړئ او بوټو ته یې ورکړئ. د کمښت اندازه د فابریکې د اړتیاوو پر اساس تنظیمېدای شي.

پروسس شوي ادرار

د انسان او حيوان تازه ادرار د نبات د ودې لپاره د نایتروجن او مغذی موادو بډایه سرچینه ده. ادرار کولای شی تازه یا د خو اونیو یا میاشتو لپاره په ترلی کانتینر کې ذخیره شی. ادرار د اوبو سره په ۱۰:۱ نسبت کې رقیق کړئ او مستقیم یې خاورې ته ورکړئ

غیر عضوی سرې

طبیعی منرالونه: لکه پوتاشیم نایتریت او چونا ډبره، چې مهم معدنی مواد برابروي.

مصنوعي سرې: تولیدېدونکی کیمیاوی سرې اکثره په افغانستان کې په ۵۰ کیلوگرامه کڅوړو کې موندل کېږي. دا جامد کیمیاوی سرې د نبات د چټک او مستقیم مصرف لپاره متمرکز مغذی مواد برابروي.

د مصنوعي کیمیاوی سرې د تطبیق، وخت او د هر هکتار لپاره د تطبیق مرحلې
یوریا سرې (سپینه سره):
استعمال:

له ۲۰۰-۵۰ کیلوگرامه په هر هکتار (۲۰ تر ۴۰ کیلوگرامه په هر جریب)، نیمایی یې د کرلو پر مهال او نیمایی یې د ودې په موسم کې استفاده کېږي.

وخت او د کارونې مرحلې:

له کرلو مخکې، د خاورې د چمتو کولو او ګډولو پر مهال د ودې په لومړیو پړاوونو کې یا د غوټې وهلو په مرحله کې

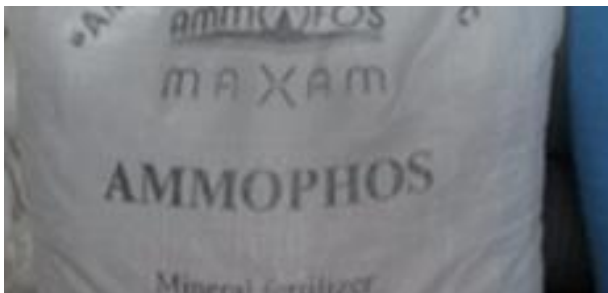
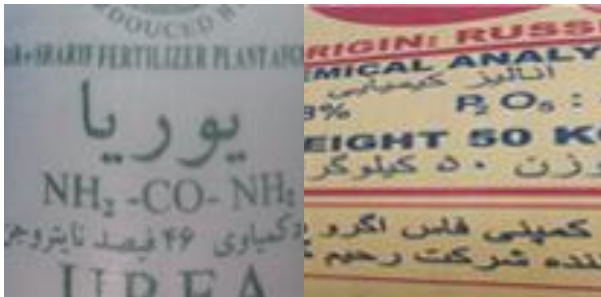
تورې سرې سره:

استعمال: له ۱۰۰-۲۰۰ کیلوگرامه په هر هکتار (۲۰ تر ۴۰ کیلوگرامه په هر جریبه) کې.

وخت او د کارونې مرحلې:

کله چې خاوره چمتو او ګډوی، له کرلو مخکې

د ودې لومړنی فصل کله چې بوټی نږدې بشپړ وده کوی

د پوتاشیم سرې:

استعمال: له ۱۵۰ تر ۲۰۰ کیلوگرامه په هر هکتار (-۳۰

۴۰ کیلوگرامه په هر جریبه)

وخت او د گټې اخیستې مرحلې یې:

- د کرلو مخکې د بنسټیزې سرې په توګه

- د لومړنۍ کرنې موسم

- د مېوو د ودې او غذایی انتقال د ودې لپاره د مېوې

د پرمختګ په مرحله کې د لومړنۍ ودې موسم

- د مېوو د پراختیا په مرحله کې دی ترڅو د مېوو وده

او د مغذی توکو انتقال ته وده ورکړی

یادونه:

د سرې ترکیب شمېرې (لکه Urea 46-0-0 د مغذی

موادو سلنه ښیي:

لومړۍ عدد د نایټروجن (N سلنه ده، دویمه شمېره د

فاسفورس پنتااکساید (P₂O₅ په بڼه د فاسفیت سلنه

ده، او درېیم عدد د پوتاشیم آکساید (K₂O په بڼه د

پوتاشیم سلنه ده.

